Wojciech Giermaziak, Ewelina Prusak

Lokalne środowisko oraz działalność Słupskiego Oddziału Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie

Forum Bibliotek Medycznych 7/1 (13), 342-359

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

Dr Wojciech Giermaziak
Warszawa – GBL

Mgr Ewelina Prusak
Słupsk – O/GBL

LOKALNE ŚRODOWISKO ORAZ DZIAŁALNOŚĆ SŁUPSKIEGO ODDZIAŁU GŁÓWNEJ BIBLIOTEKI LEKARSKIEJ W WARSZAWIE

Abstract

This article presents history and activity of Main Medical Library in Słupsk, which was create in 1992 r. It presents recreation of local medical enviroment, which decided of character of the book collection and service offer in GBL in Słupsk. It presents also historical and social conditions library enviroment. It told us about work in library which has education and informing features and help the users. In article used popular-science publishing, local press and documents belong to GBL in Słupsk. We can also find in this article information and observetions from work in library.

Streszczenie

Artykuł przedstawia historię i działalność powstałego w 1992 r. Oddziału Głównej Biblioteki Lekarskiej w Słupsku. Ukazuje przeobrażenia lokalnego środowiska medycznego, które ma wpływ na charakter zbiorów oraz ofertę usługową w prezentowanej bibliotece. Ponadto zapoznaje z uwarunkowaniami historycznymi i społecznymi otoczenia Biblioteki, a także omawia pracę biblioteczno-informacyjną i edukacyjną na rzecz użytkowników Oddziału terenowego. W opracowaniu wykorzystano wydawnictwa popularnonaukowe o tematyce historycznej, podręczniki z zakresu bibliotekoznawstwa, zdrowia publicznego, a także prasę lokalną oraz dokumenty Oddziału GBL w Słupsku. W artykule posłużono się także wiadomościami i spostrzeżeniami pracowników Oddziału GBL w Słupsku.

Słupski Oddział Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie został powołany 29 kwietnia 1992 r. przez dyrektora GBL Janusza Kapuścika. Wcześniej Biblioteka funkcjonowała jako biblioteka przyszpitalna. Nowy Oddział GBL otrzymał na swoją siedzibę lokal o powierzchni ok. 100 m^2, w biurowcu przy ul. Jana Pawła II nr 1.

Biblioteka słupska to nieduża placówka, o kameralnym charakterze i przyjaznym otoczeniu. Na powierzchni Biblioteki wydzielona jest wypożyczalnia z wolnym dostępem do regałów z książkami oraz czytelnia z księgozbiorem podręcznym i regałami przeznaczonymi na wydawnictwa ciągłe. W obrębie czytelni znajdują się dwa stanowiska komputerowe oraz dwa urządzenia wielofunkcyjne z drukarką, kserokopiarką, skanerem i funkcją faks. Biblioteka jest dostępna dla czytelników dwa razy w tygodniu w godzinach $11^{00} – 19^{00}$ i trzy razy w tygodniu w godzinach $8^{00} – 15^{00}$.

Księgozbiór Biblioteki w dużej części powstał w oparciu o zbiory wspomnianej biblioteki przyszpitalnej, a także dary prywatnych ofiarodawców ze środowiska lekarskiego.

Szczególne miejsce przy powstawaniu księgozbioru miał słupszczanin dr Tadeusz Zakrzewski. On to na początku lat 90. przekazał Bibliotece w Słupsku książki medyczne o wartości ok. 15 tys. dolarów. Początkowo księgozbiór został umieszczony w pomieszczeniu Zakładu Diagnostyki Laboratoryjnej przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym, a następnie trafił do powstałego Oddziału GBL. Dr Tadeusz Zakrzewski to znana w Słupsku postać świata medycznego. Ukończył studia medyczne w Warszawie, gdzie następnie rozpoczął działalność. Swoją pracę zawodową i naukową kontynuował w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie. W praktyce lekarskiej poświęcił się całkowicie problemom kardiologii. Wielokrotnie przyczyniał się do powiększania księgozbioru słupskiej Biblioteki. Jedną z takich okazji była wizyta w Słupsku Waltera Wróbla, pracownika biblioteki medycznej Arizona State Hospital[1]. Za jego pośrednictwem Biblioteka w Słupsku otrzymała publikacje medyczne z dziedziny anestezjologii oraz interny.

W trudnym okresie działalności Biblioteki, w latach 2000-2004, słupski Oddział GBL spotkał się z dużym poparciem środowiska lokalnego, przychylnością władz i wielkim zaangażowania słupskiej Izby Lekarskiej. Ówczesny jej przewodniczący lek. Maciej Pasieka w artykule, który umieścił na łamach *Pomorskiego Magazynu Lekarskiego* w roku 2004, wskazywał na nowe oblicze Biblioteki i zachęcał środowisko lekarzy do ofiarowania dla Oddziału darów w postaci wydawnictw medycznych[2]. Wśród hojnych ofiarodawców Biblioteki, spośród słupskiego środowiska lekarskiego należy wymienić: kardiologa Krzysztofa Kubackiego, diabetologa Wojciecha Polaka, neurologa Stanisława Szewczuka, chirurga Macieja Pasiekę, kardiologa Pawła Byrdziaka oraz lekarzy: Tadeusza Suchomskiego, Małgorzatę Lewandowską, Piotra Dołka[3].

Doktor M. Pasieka w swoich następnych artykułach kierował także zaproszenie do środowiska pielęgniarskiego, które rozpoczęło kształcenie na Akademii Pomorskiej

[1] Jolanta Sobolewska: Działalność dr. Tadeusza Zakrzewskiego na rzecz słupskiej służby zdrowia. *Biul. GBL* 1993 R. 39 nr 348 s. 97

[2] Maciej Pasieka: Biblioteka lekarska w Słupsku. *Pom. Mag. Lek.* 2004 nr 6 s. 5

[3] Zbigniew Bielecki: Biblioteka lekarska. *Prz. Słups.* 1992 nr 15 s. 4

w Słupsku, aby zapoznało się z ofertą zbiorów i usług proponowaną przez Bibliotekę. Apel dr M. Pasieki spotkał się z dużym zainteresowanie tego środowiska, co spowodowało, że w kolejnych latach ta grupa zawodowa całkowicie zdominowała liczbę czytelników Biblioteki w Słupsku[4].

Wcześniej współpraca słupskiego Oddziału GBL z lokalnym środowiskiem medycznym oscylowała głównie wokół lekarzy, co wiązało się z nowelizacją programu szkoleń i wprowadzaniem nowych form w szkoleniu podyplomowym. Obserwowana w końcu lat 90. XX w. tendencja do otwierania poradni specjalistycznych, pojawienie się interdyscyplinarnych kierunków medycznych, powstawanie gabinetów lekarzy rodzinnych, wyzwoliła w tym środowisku potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji, zdobywania nowych uprawnień zawodowych i doskonalenia wiedzy[5]. W ostatnich latach najczęściej są to lekarze w trakcie stażu podyplomowego, przygotowujący się do Lekarskiego Egzaminu Państwowego (LEP), koniecznego do uzyskania prawa wykonywania zawodu.

Jednocześnie był to okres ścisłej współpracy z Biblioteką Zespołu Szkół Medycznych, ponieważ szkoła poszerzyła swoją ofertę edukacyjna o nowe kierunki w Studium Policealnym. Niedostatki w księgozbiorze biblioteki szkolnej pomagał niwelować słupski Oddział GBL przyjmując słuchaczy tej szkoły do grona swoich czytelników. Wśród nich byli głównie: fizjoterapeuci, analitycy medyczni, pracownicy socjalni, pracownicy służb społecznych.

W ostatnich latach w słupskim Oddziale społeczność lekarska jest w mniejszym stopniu reprezentowana w strukturze czytelniczej, co może wynikać z faktu, że ta grupa zawodowa stała się bardziej samodzielna i niezależna w zdobywaniu źródeł wiedzy. Często jest też skupiona wokół własnych ośrodków akademickich, dysponuje łatwiejszym dostępem do elektronicznych źródeł wiedzy, a także jest dobrze przygotowana do korzystania z nowoczesnych technologii. Z kolei wyraźnie zaznaczyła się wśród użytkowników Biblioteki dominacja środowiska pielęgniarskiego i ratowników medycznych. Biblioteka słupska ze zrozumieniem podchodzi do tego zjawiska ponieważ dobrze poznała mechanizmy w nim obecne.

Zmiany i przeobrażenia środowiska medycznego oraz jego otoczenie decydowały o profilu użytkownika obecnego w słupskim Oddziale GBL. Biblioteka ulega przeobrażeniom podobnie jak środowisko, w którym działa. Podąża za uwarunkowaniami społeczno-demograficznymi, żeby pomóc w realizacji celów społeczności lokalnej oraz postępom wiedzy naukowej.

Słupski Oddział GBL ściśle współpracuje ze środowiskiem swojego miasta i regionu. Odnosi się to do współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną oraz Główną Biblioteką Akademii Pomorskiej w Słupsku, które przekazują informację o działalności

[4] Maciej Pasieka: Sami o sobie. *Biul. Inf. Okr. Izby Pielęg. i Położ.* 2005 nr 1 s. 19

[5] Zdrowie publiczne / red. T. B. Kulik, M. Latalski. Lublin 2002 s. 49

Oddziału GBL i kierują czytelników zainteresowanych literaturą medyczną do Biblioteki. Poza tym są to stałe kontakty naszej Biblioteki z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym w Słupsku, Wojewódzką Izbą Lekarską, Związkiem Zawodowym Pracowników Ratownictwa Medycznego przy Stacji Pogotowia Ratunkowego oraz Okręgową Izbą Pielęgniarek i Położnych w Słupsku, które to przekazując dary wzbogacają księgozbiór Biblioteki, oraz są fundatorem prenumerat bieżących czasopism medycznych lub inicjują spotkania integracyjne, które służą wymianie informacji o sytuacji Biblioteki. Dostarczają także wiedzy o potrzebach środowiska medycznego, zapoznają z opinią fachowców dotyczącą bieżących programów, szkoleń i kursów organizowanych dla personelu służby zdrowia.

Szczególnie intensywnie przebiega współpraca Oddziału słupskiego z Okręgową Izbą Pielęgniarek i Położnych w Słupsku, której prezesem jest mgr Sebastian Irzykowski. Izba prowadzi Ośrodek Kształcenia Podyplomowego, który mieści się przy siedzibie Izby na ul. Poniatowskiego. W ramach tego Ośrodka organizowane są zjazdy, konferencje naukowo-szkoleniowe, sesje o tematyce pielęgniarstwa, fora interdyscyplinarne dotyczące zagadnień diagnostycznych i terapeutycznych, kursy dokształcające, kursy specjalistyczne (np. z pielęgniarstwa anestezjologicznego, intensywnej opieki medycznej, pielęgniarstwa geriatrycznego, leczenia ran), kursy kwalifikacyjne (np. pielęgniarstwo diagnostyczne, pielęgniarstwo nefrologiczne z dializoterapią, pielęgniarstwo zachowawcze), szkolenia z zakresu opieki paliatywnej, opieki diabetologicznej, bromatologii. Słupska Biblioteka pomaga w realizowaniu projektów Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych poprzez udostępnianie literatury naukowej, fachowej i klinicznej oraz sporządzanie zestawień tematycznych w oparciu o dostępne w Bibliotece bazy czasopism medycznych polskich i zagranicznych.

Z kolei Związek Zawodowy Pracowników Ratownictwa Medycznego korzysta z oferty Oddziału słupskiego przy realizacji szkoleń i kursów w ramach Medycznego Centrum Szkolenia. Są to np. kursy i seminaria dotyczące stanów zagrożenia życia, leków w ratownictwie medycznym, warsztaty resuscytacji dzieci, warsztaty wypadków.

Terenowy Oddział GBL ze zrozumieniem i zaangażowaniem podejmuje cele i zadania macierzystej placówki, zmierzając do wykreowania i utrwalenia w swoim otoczeniu jej pozytywnego wizerunku. Biblioteka w Słupsku stanowi przedłużenie działalności GBL w środowisku oddalonym od głównych ośrodków akademickich i centrów naukowych. Jako Oddział korzysta z doświadczeń GBL, z jej zbiorów i zasobów informacyjnych, przez co staje się dodatkową przestrzenią do realizacji funkcji i zadań Biblioteki Głównej. Łączy tradycyjną rolę biblioteki z funkcją ośrodka informacji oraz funkcją usługową. Osadzona bardzo mocno w środowisku lokalnym współpracuje ze swoim użytkownikiem, realizując działalność dla celów edukacyjnych, naukowych i zawodowych.

Oddział w Słupsku należy do kręgu instytucji społeczno-kulturowych**,** przez co stanowi narzędzie oddziaływania społecznego. Jednocześnie bardzo świadomie odczytuje potrzeby swojego otoczenia, przyjmując na siebie funkcje placówki usługowej, realizującej wyznaczone jej zadania.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna to obok rozwoju gospodarczego i kulturalnego ważny element życia w mieście. Świadczyć o tym może średniowieczny rodowód szpitali i opieki medycznej. Są to początki zawiązywania się opieki zdrowotnej i kolebka współczesnego środowiska medycznego, które ewaluowało przez wieki, a w obecnym kształcie jest głównym partnerem w pracy naszej Biblioteki i podstawowym motorem w przedsięwzięciach i działaniach tego typu placówek. Warto, więc przyjrzeć się historii tego środowiska w Słupsku, historii której początki sięgają XIV w., kiedy wraz z nadaniem miastu przywileju lokacyjnego w 1310 r. pojawiły się nowe możliwości rozwoju i rozbudowy grodu. Dokument ten m.in. nakładał na Radę Miejską obowiązek zakładania tzw. szpitali fundacyjnych. Już w roku 1311 powstał pierwszy szpital miejski św. Ducha, który znajdował się pod opieką opactwa z Belbuku (koło Trzebiatowa). W niewiele lat później założono następny szpital św. Jerzego. Do kompleksu szpitalnego należała także kaplica z połowy XV w., która zachowała się do czasów obecnych i mieści się przy ul. Jagiełły w Słupsku. W początkowym okresie szpitalami i ich majątkiem zarządzały filantropijne bractwa zakonne, natomiast w okresie reformacji (XVI-XVII w.) rolę tę przejęły organizacje o charakterze świeckim (Rada Miejska), na czele których stali urzędnicy wyznaczani przez burmistrza, zwani „prowizorami". Szpitale utrzymywały się ze składek członków, datków obywateli miasta, dotacji księcia i Rady Miejskiej oraz zysków z własności ziemskich i młynów należących do ich majątku. Kasy szpitalne, zwłaszcza w XVI i XVII w. wspierały studentów i czeladników, przeznaczały fundusze na opiekę dla starszych i ludzi biednych. Udzielały wsparcia pogorzelcom, zniedołężniałym pastorom, jeńcom. Znaczna część funduszy służyła także ludziom chorym, głównie niewidomym, kalekom, epileptykom. W szpitalach obok chorych rezydowali zwykli pensjonariusze, którzy opłacali swój pobyt. Trzeba podkreślić, że w tych czasach szpitale miejskie często spełniały rolę przytułków. Można je nazwać placówkami pielęgnacyjno-opiekuńczymi, gdzie znajdowali też miejsce chorzy izolowani z uwagi na trąd lub inną chorobę wywołaną epidemią. Bractwa szpitalne nie angażowały lekarzy, uważając chorobę za „dopust boży", z którym należy się pogodzić. Chorzy Słupszczanie głównie leczyli się za znaczną opłatą u miejskich lekarzy, balwierzy, a nierzadko też znachorów. W Europie dopiero w XVIII w. szpitale przestały być placówkami o charakterze przytułków i stopniowo nastawiały się na leczenie. Wcześniej tylko nieliczne zajmowały się wyłącznie leczeniem chorych.

Słupscy medycy prowadzili swoją praktykę lekarską od dawna, ale pierwszym lekarzem miejskim, tzw. medykiem miasta, o którym pojawia się wzmianka w dokumentach z 1594 r. był Daniel Blenn. Od roku 1624 w Słupsku ordynowało dwóch medyków

miasta. Ich zadaniem było leczenie chorób wewnętrznych i sprawowanie kontroli nad aptekarzem sporządzającym leki. W wieku XIX w Słupsku znacznie zaczęła wzrastać liczba lekarzy i felczerów. Z uwagi na stacjonującą w mieście dużą liczbę oficerów i żołnierzy, od roku 1845 wojskowa służba zdrowia dysponowała lazaretem położonym przy ul. Kilińskiego. Dla mieszkańców cywilnych wybudowano w 1832 r. Szpital Miejski, zlokalizowany w centrum miasta. Następnie w roku 1895 został otwarty Szpital Powiatowy przy ul. Kopernika. W roku 1900 oddano do użytku przy ul. Św. Piotra Szpital Pomocniczy, z przeznaczeniem dla zakaźnie chorych. Zarządzaniem szpitalami zajmowało się Kuratorium złożone z przedstawicieli Magistratu, miejscy księgowi oraz pastor parafii mariackiej.

Do końca XIX w. wciąż w Słupsku istniały i działały stare szpitale: św. Ducha i św. Jerzego. W grudniu 1902 r. na rzecz tych szpitali oddano nowy budynek przy ul. Kopernika, powstały według projektu słupskiego architekta Eduarda Kocha. W zachowanym budynku mieściły się przez szereg lat oddziały Słupskiego Szpitala Specjalistycznego.

W latach 1914-1918 zbudowano nowoczesny, duży szpital miejski przy obecnej ul. Obrońców Wybrzeża. Szpital zatrudniał 10 lekarzy i dużą grupę świeckich pielęgniarek. Na początku XX w. zaczęły też powstawać prywatne kliniki: chirurgiczna, oczna i chorób kobiecych. W mieście działały też prywatne fundacje zajmujące się opieką oraz wojskowy dom inwalidów[6].

Po zakończeniu II wojny światowej służba zdrowia i opieka społeczna organizowały się w bardzo trudnych warunkach. Dotkliwy był brak lekarzy i średniego personelu medycznego. Zniszczeniu uległy obiekty służby zdrowia, a w ocalałych funkcjonowały szpitale wojskowe. Szpital miejski od listopada 1945 r. podlegał Zarządowi Miejskiemu i był utrzymywany ze środków samorządowych. Rozpoczęły działalność przychodnie lekarskie w ramach Miejskiego Ośrodka Zdrowia, który powstał już w lipcu 1945 r. oraz gabinety specjalistyczne prowadzące swoją działalność od 1947 r. w Zakładach Leczniczych Ubezpieczalni Społecznej przy ul. Tuwima. Od roku 1946 działał w Słupsku Związek Zawodowy Pracowników Służby Zdrowia pod kierunkiem dra Jana Posmykiewicza. Następnie w roku 1947 przy szpitalu miejskim została utworzona Stacja Pogotowia Ratunkowego. W warunkach powojennych szczególnie ważna była opieka nad ludźmi ubogimi, dziećmi, starcami i osobami poszkodowanymi przez los. Do tych zadań powołane były takie instytucje jak: Wydział Opieki Społecznej i Zdrowia Zarządu Miejskiego oraz Miejski Komitet Opieki. Funkcjonowały w tym czasie takie zakłady wychowawcze dla dzieci jak: Nasz Dom, Dom Matki i Dziecka oraz Państwowe Prewentorium Gruźlicze dla dzieci, także Dom Starców. W roku 1953 utworzono oddział Polskiego Towarzystwa Lekarskiego z przewodniczącym dr L. Olszewskim,

[6] Elżbieta Zonia-Zajewska: Opieka medyczna i szpitale w Słupsku. *Słupia* 2002 nr 7 s. 66; Stanisław Szewczuk: Historia Oddziału Neurologii i Szpitala Wojewódzkiego w Słupsku 1953-2003. Słupsk 2002

którego podstawowym celem było podnoszenie poziomu naukowego i kwalifikacji zawodowych lekarzy. Lata 70. XX w. to intensywny rozwój miasta i jego gospodarki, ale także kolejna reorganizacja w resorcie zdrowia. Słupski Wojewódzki Szpital Zespolony połączył się z Zespołem Opieki Zdrowotnej. Przybyło nowych oddziałów szpitalnych i intensywnie rozwijało się lecznictwo otwarte. Liczba poradni specjalistycznych i ogólnych w krótkim czasie wzrosła ze 101 do 128. Liczba lekarzy na terenie miasta wzrosła ze 160 do 280, a liczba pielęgniarek z 569 do 745[7].

Obecnie służba zdrowia w Słupsku skupiona jest wokół jednostek podstawowej opieki zdrowotnej w ramach Zakładu Opieki Zdrowotnej (ZOZ) i Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego (WSzZ) im. J. Korczaka. W ramach Niepublicznego ZOZ działają Centrum Zdrowia „Salus", Zespół Poradni Specjalistycznych, zakłady opiekuńczo-pielęgnacyjne, ośrodki paliatywno-hospicyjne oraz jednostki systemu ratownictwa medycznego. Od roku 2011 Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. J. Korczaka w Słupsku znajduje się w nowoczesnym centrum medycznym przy ul. Hubalczyków.

W Słupsku działa Hospicjum Miłosierdzia Bożego przy ul. Jana Druyffa, powstałe w 1997 r., jako 9 stacjonarne hospicjum w kraju. Jest niepublicznym zakładem opieki zdrowotnej, związane z Towarzystwem Opieki Paliatywnej. Ufundowane zostało przez holenderskiego przedsiębiorcę Jana Druyffa, wielkiego filantropa i honorowego obywatela miasta Słupska[8].

Środowisko medyczne, które przez wiele lat kształtowało oblicze służby zdrowia w mieście poddawane było wielokrotnie procesom transformacji ekonomicznej i gospodarczej, które przynosiły zmiany w lecznictwie i organizacji ochrony zdrowia. Polityka zdrowotna i budowanie nowego modelu zdrowia publicznego wymuszało na przedstawicielach zawodów medycznych konieczność odnalezienia się w nowych warunkach. Miało to swoje przełożenie w procesie tworzenia nowych dyscyplin w zawodach medycznych, nowych specjalizacji, wzmagało potrzebę podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wpływało na dynamikę w edukacji medycznej. Do tych założeń dostosowała się oświata medyczna w Słupsku ze swoją ofertą nauczania i doskonalenia zawodowego. Oferta ta obejmuje Wojewódzki Zespołu Szkół Policealnych (kierunki: opiekun medyczny, terapeuta zajęciowy, ratownik medyczny, technik usług kosmetycznych, technik masażysta), Technikum Analityki Medycznej oraz Medyczną Szkołę Policealną przy ul. Kołłątaja, działającej przy Towarzystwie Edukacji dla Dorosłych i Młodzieży. Szkoła ta posiada uprawnienia szkoły publicznej i proponuje naukę na bezpłatnych kierunkach: dietetyka, opiekunki dziecięcej, ratownika medycznego, terapeuty zajęciowego oraz płatnych kierunkach: asystenta, technika i higienistki stomatologicznej.

[7] Józef Lindmajer: *Dzieje Słupska*. Słupsk 1986 s. 395
[8] Teresa Jerzyk: W miłości nie ma lęku. *Moje Miasto* 2007 nr 19 s. 4

Z kolei Słupska Akademia Pomorska (AP), otworzyła Katedrę Nauk o Zdrowiu, która to Katedra od roku 2002 prowadzi wyższe studia pierwszego stopnia na kierunku – pielęgniarstwo, a od roku 2004 na kierunku – ratownictwo medyczne. Akademia Pomorska od roku 2007 realizuje projekt: „Kształcenie zawodowe pielęgniarek w ramach studiów pomostowych", współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Studia pomostowe stwarzają możliwość podnoszenia kwalifikacji na każdym etapie realizacji praktyki zawodowej. Służą zrównaniu kwalifikacji zawodowych polskich pielęgniarek i położnych w stosunku do pielęgniarek krajów Unii Europejskiej. W efekcie ukończenia studiów pomostowych uzupełniane są kwalifikacje zawodowe na poziomie licencjatu.

Rozwój oświaty medycznej i zmieniające się oblicze służby zdrowia jest zintegrowane z działalnością biblioteczno-edukacyjną słupskiego Oddziału GBL. Transformacja społeczna, gospodarcza i oświatowa w środowisku medycznym znajduje odbicie w działalności słupskiego Oddziału, który musi znać strukturę czytelniczą własnego otoczenia, poznać jego specyfikę i profil, żeby przygotować odpowiednią ofertę biblioteczno – informacyjną i właściwie skonstruować księgozbiór.

Użytkownik w słupskim Oddziale GBL

Z usług Biblioteki słupskiej korzysta szeroki i bardzo zróżnicowany krąg użytkowników. Są wśród nich przedstawiciele zawodów medycznych jak lekarze różnych specjalizacji, farmaceuci, laboranci, dietetycy, ratownicy medyczni, rehabilitanci i fizjoterapeuci, pielęgniarki i położne oraz studenci kierunków medycznych i nauk pokrewnych jak biologia, biotechnologia, ochrona środowiska, a także nauczyciele, bibliotekarze, dokumentaliści, pracownicy naukowi, psycholodzy. Nasza Biblioteka jako placówka usługowa kieruje się potrzebami czytelników, wychodzi naprzeciw zainteresowaniom środowiska. Wspiera społeczeństwo w procesie samokształcenia oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych i społecznych, dostarczając różnorodnych, wiarygodnych źródeł wiedzy i fachowej, aktualnej informacji z dziedziny medycyny i nauk pokrewnych.

Słupski Oddział GBL głównie pracuje na rzecz lokalnego środowiska medycznego, poszukującego specjalistycznych informacji i piśmiennictwa dla celów edukacyjnych, zawodowych oraz naukowych. Biblioteka służy potrzebom kształcenia kadry medycznej i pracowników służby zdrowia oraz studentów przygotowujących się do pracy w zawodach medycznych. Służy najczęściej użytkownikom, których praca związana jest bezpośrednio z człowiekiem oraz jego zdrowiem i życiem, dlatego musi skutecznie zaspakajać potrzeby informacyjne oraz reagować stosownie do zmieniających się standardów i kwalifikacji zawodowych czytelników. Jej zadaniem jest zapewnienie dostępu do wiedzy, która jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania opieki medycznej i wpływa na poziom świadomości pacjentów oraz promocję zdrowia.

Słupski Oddział GBL przez lata swojej działalności stał się integralnym elementem w systemie dokształcania i doskonalenia zawodowych kadr służby zdrowia. Biblioteka musiała przyjąć właściwą koncepcję dla swoich użytkowników, skupiając się wokół problematyki medycyny, promocji zdrowia i nauk biomedycznych. Działalność Oddziału jest prawidłowo realizowana, gdy zachowana jest korelacja na linii biblioteka – użytkownik.

W Oddziale słupskim najliczniejszą grupę stanowią studenci kierunków medycznych z uczelni naszego regionu. Należą do nich przede wszystkim studenci Akademii Pomorskiej (AP) w Słupsku z kierunków: pielęgniarstwo oraz ratownictwo medyczne, osoby kontynuujące naukę na kierunkach podyplomowych AP: edukacja zdrowotna i zdrowie publiczne, terapia pedagogiczno – psychologiczna, muzykoterapia z psychoprofilaktyką stresu ; studenci fizjoterapii z niepublicznej Społecznej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania w Słupsku. Biblioteka musi właściwie rozpoznać potrzeby swoich użytkowników i włączyć się w proces ustawicznego kształcenia personelu służby zdrowia. Nasza Biblioteka jest dobrze zorientowana w zagadnieniach dotyczących pielęgniarstwa i ratownictwa medycznego.

Pielęgniarstwo w Polsce w ostatnich latach przeżywa dynamiczny rozwój. Wiąże się to z koniecznością i gotowością do wprowadzenia zmian na rzecz jakości pielęgnowania i ochrony zdrowia. Wzbogaca się wiedza pielęgniarska, zmienia się praktyka zawodowa oraz rola pielęgniarki. Stąd rozwój pielęgniarstwa specjalistycznego oraz różne formy doskonalenia zawodowego związane z nowymi gałęziami wiedzy, dyscyplinami medycznymi i nowoczesnymi technologiami. Pojawienie się nowych problemów społeczno-zdrowotnych poszerza zakres zadań pielęgniarki. Zmieniająca się struktura społeczeństwa i koncepcje organizacji systemu ochrony zdrowia określają nowe oczekiwania odbiorców opieki medycznej. Warunki społeczno-ekonomiczne coraz częściej czynią wykształcenie jednym z najistotniejszych komponentów kwalifikacji zawodowych. Określa ono miejsce jednostki w systemie społecznym. Nadaje również temu zawodowi więcej autonomii, czyniąc go bardziej samodzielnym i odpowiedzialnym oraz podnosi jego profesjonalizm. Środowisko pielęgniarek i położnych ma coraz większą potrzebę samorealizacji i rozwoju zawodowego[9].

Przyjęcie do wiadomości ratyfikacji Porozumienia Strasburskiego wraz z wizją wejścia Polski do Wspólnoty Europejskiej i potrzeba sprostania dyrektywom dotyczącym kształcenia pielęgniarek oraz coraz większy nacisk tego środowiska spowodowały, że pod koniec lat 90. doszło do tworzenia wydziałów pielęgniarskich przy akademiach medycznych. Akcesja Polski w członkostwie Unii Europejskiej wymogła w ustawodawstwie zmiany zmierzające do ujednolicenia funkcjonowania na wielu płaszczy-

[9] Ewelina Domaradzka: Uczymy się przez całe życie. *Mag. Pielęg. Położ. 2010* nr 12 s. 17; Anna Grygorowicz, Elżbieta Kraszewska: Propozycje standardów w zakresie edukacji użytkowników polskich bibliotek medycznych. *Forum Bibl. Med.* 2009 R. 2 nr 1 s. 292-301

znach życia. Miało to swoje przełożenie m.in. na model kształcenia pielęgniarek i położnych. W 2003 r. wprowadzono obowiązkowy system boloński w modelu kształcenia pielęgniarek, na mocy nowelizacji „Ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej z 2001 roku". Ustawa ta mówi o tym, że kształcenie pielęgniarek całkowicie zostało przeniesione do uczelni wyższych[10]. Nakłada to konieczność uzyskania specjalistycznego wykształcenia na poziomie licencjatu. Także słupska Akademia Pomorska kierując się lokalnymi potrzebami, dostrzegła taką konieczność i podjęła decyzję o otwarciu wspomnianych wyżej nowych kierunków medycznych: pielęgniarstwa oraz ratownictwa medycznego.

Stąd druga liczna grupa obecna w Bibliotece słupskiej, to ratownicy medyczni. Są oni przykładem nowej dyscypliny medycznej w Polsce, która powstała w konsekwencji dynamicznego postępu nauk medycznych oraz głębokich przekształceń systemu ochrony zdrowia. Powstanie nowego zawodu medycznego jest odpowiedzią na wzrost świadomości i społecznych oczekiwań poprawy skuteczności działań w zakresie ochrony zdrowia i życia. Zagrożenia związane z postępem cywilizacyjnym, wzrost liczby wypadków komunikacyjnych i w czasie pracy, nadumieralność z powodu chorób cywilizacyjnych, wypadki o charakterze masowym wymuszają stworzenie zracjonalizowanego systemu pomocy, który dawałby poczucie bezpieczeństwa obywatelom. W krajach Europy Zachodniej już od lat 70. XX w. datuje się rozwój medycyny ratunkowej jako samodzielnej dyscypliny medycznej. Materiał statystyczny, ilości opracowań i analiz z zakresu patofizjologii, epidemiologii, leczenia stanów nagłych, dawały podstawy do wykształcenia kadry medycznej przygotowanej zarówno praktycznie, jak i teoretycznie do realizacji swoich zadań zgodnie z dyrektywami UE[11]. Dzięki wieloletniej pracy specjalistycznych zespołów roboczych stworzono dla ratownictwa medycznego podstawy legislacyjne oraz podjęto budowę struktur organizacyjnych. Wyłoniła się nowa specjalizacja lekarska, specjalizacja pielęgniarska oraz wykreował się nowy zawód medyczny, jakim jest licencjonowany ratownik medyczny. Największe zasługi w realizacji tego projektu przypisuje się prof. dr hab. med. Juliuszowi Jakubaszce, który jest Konsultantem Krajowym ds. Medycyny Ratunkowej. W Słupsku możliwość zdobycia tego zawodu zapewnia AP na Katedrze Nauk o Zdrowiu oraz Medyczna Szkoła Policealna.

Profil przeciętnego użytkownika naszej Biblioteki pokrywa się więc z charakterystyką pracownika służby zdrowia, który ma świadomość i potrzebę nieustannego doskonalenia zawodowego, podnoszenia kwalifikacji związanych ze swoją specjalizacją medyczną, poszukującego wciąż aktualnej informacji z zakresu medycyny i nauk po-

[10] Zawód pielęgniarki na ziemiach polskich w XIX i XX wieku / red. Bożena Urbanek. Warszawa 2008 s. 346

[11] Ratownik medyczny: problemy edukacyjne i organizacyjno-prawne / red. Jerzy Konieczny. Poznań 2006 s. 17

krewnych. Biblioteka udostępnia źródła fachowej, specjalistycznej literatury medycznej oraz wyselekcjonowane, uporządkowane źródła informacji naukowej.

Użytkownicy słupskiego Oddziału to często bardzo aktywna grupa zawodowa o wyraźnie sprecyzowanych oczekiwaniach, dla których szczególnie cenna i istotna jest szybka i rzetelna informacja naukowa. W środowisku medycznym poszukiwanie informacji wiąże się z rozwojem nauki, usprawnianiem praktyki lekarskiej, promocją zdrowia, a także z podejmowaniem decyzji i zarządzaniem w służbie zdrowia. Środowisko lekarzy, klinicystów i praktyków medycznych poszukuje wiarygodnych i kompetentnych źródeł wiedzy, które szczególnie szybko ewoluują.

Jakość i aktualność informacji naukowej stanowi podstawę działań w opiece medycznej. Oddział GBL w Słupsku swoją działalnością przyczynia się do realizacji celów edukacyjnych, naukowych i zawodowych. Wspiera społeczeństwo w procesie samokształcenia oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych i społecznych dostarczając różnorodnych, wiarygodnych źródeł wiedzy i fachowej, aktualnej informacji naukowej.

Zmiany występujące w systemie opieki zdrowotnej, nowy rynek usług medycznych, zarządzanie informacją medyczną, konieczność wprowadzania nowych standardów, pojawienie się nowych grup lekarzy specjalistów oraz grup pracowników medycznych o nowych kompetencjach, wywarły wpływ na role i zadania Biblioteki. Słupski Oddział GBL jest blisko potrzeb środowiska lokalnego. Wykorzystując swoje możliwości w oparciu o zbiory i bazy informacji naukowej, buduje relacje z otoczeniem swoich użytkowników, realizuje założenia biblioteczno-informacyjne, edukacyjne i popularyzujące wiedzę.

Zbiory

Biblioteka Oddziału GBL w Słupsku buduje profil własnego księgozbioru w oparciu o potrzeby lokalnego środowiska medycznego i naukowego. Zbiory dotyczą medycyny oraz nauk biomedycznych. Pozyskiwane są przez Bibliotekę w ramach zakupów, darów, wymiany międzybibliotecznej oraz przydziałów z Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie. Polityka kompletowania zbiorów jest zgodna z kierunkiem naukowym Biblioteki i dotyczy zagadnień związanych z medycyną i naukami pokrewnymi.

Przez kolejne lata swojej działalności Biblioteka w Słupsku sukcesywnie powiększała stan księgozbioru, przybywało sygnatur i przybywało czytelników zainteresowanych naukami biomedycznymi. Początkowo szeroko rozumiano pojęcie – nauki biomedyczne i gromadzono wszystko, co w jakimkolwiek stopniu wiązało się z naukami medycznymi- od psychologii po fizykę. Wraz z rozrostem księgozbioru i rosnącymi kłopotami z magazynowaniem zbiorów, profil był zawężany. Obecnie gromadzi się ściśle książki medyczne z zastosowaniem ostrej selekcji w zakresie nauk pokrewnych, takich jak biologia, chemia, weterynaria, medycyna naturalna. W zakresie publikacji

bieżących piśmiennictwa polskiego dąży się do maksymalnej kompletności. Natomiast piśmiennictwo obce poddaje się dodatkowej selekcji, z położeniem nacisku na rangę naukową dzieła, pozycję rankingową czasopism i uwzględniając w pierwszej kolejności wydawnictwa anglojęzyczne. W księgozbiorze przeważa literatura naukowa, kliniczna i fachowa z dziedziny medycyny, w tym najnowsza literatura zagraniczna, podręczniki, atlasy, wydawnictwa informacyjne jak encyklopedie, leksykony, słowniki językowe i terminologiczne. Powiększył się księgozbiór dotyczący nowych dziedzin w medycynie jak: anestezjologia, ratownictwo medyczne, pielęgniarstwo specjalistyczne, opieka paliatywna, psychogeriatria, neonatologia, bromatologia, oświata zdrowotna, zdrowie publiczne.

Kompletowane są publikacje wydawnictw profesjonalnych, takich jak: MedPress, Medycyna Praktyczna, Wydaw. Czelej, Wydaw. Lekarskie PZWL, Wydaw. Medyczne BORGIS, Wydaw. Naukowe PWN, Wydaw. Medyczne Elsevier, Urban & Partner, Wydaw. Via Medica, Termedia Wydawnictwo Medyczne i Specjalistyczne, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne - GWP oraz wydawnictwa wyższych uczelni medycznych, instytutów naukowych, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń. Biblioteka w swoich zbiorach obok wydawnictw zwartych posiada wydawnictwa ciągłe.

W ostatnich latach Biblioteka słupska ze szczególną dbałością gromadzi księgozbiór dla środowiska pielęgniarskiego i ratownictwa medycznego, ponieważ te grupy zawodowe stanowią najliczniejszą kategorię wśród uczestników Biblioteki oraz wykazują największą częstotliwość odwiedzin. Warto wspomnieć, że przez szereg lat dużą bolączką był brak podręczników do nauki zawodu pielęgniarki i położnej. Polska literatura z tego zakresu zaczęła się kształtować bardzo nieśmiało dopiero w drugiej połowie lat 50. XX wieku. Wcześniej były nieliczne przedruki obcojęzyczne, głównie radzieckie publikacje medyczne. Pierwszą powojenną pozycją polską, poświęconą zagadnieniom pielęgniarstwa była książka Teresy Kulczyńskiej *Podręcznik pielęgniarstwa*, wydana w 1951 r.[12]. Obecnie sytuacja jest zupełnie odmienna, rynek wydawniczy ma szereg propozycji z tej dziedziny. Szczególnie cenione pozycje dostarcza lubelskie Wydawnictwo Czelej. Biblioteka prowadzi także z myślą o pielęgniarkach stałą prenumeratę czasopism specjalistycznych, dostępną w Czytelni o następujących tytułach: miesięcznik - *Magazyn Pielęgniarki i Położnej*, kwartalniki - *Pielęgniarstwo Polskie*, *Pielęgniarstwo XXI wieku*, *Pielęgniarstwo Chirurgiczne i Angiologiczne*, *Problemy Pielęgniarstwa.*

Dla potrzeb ratownictwa medycznego Biblioteka wzbogaca księgozbiór o pozycje z takich dziedzin jak: anestezjologia, intensywna terapia, zdrowie publiczne, biochemia, toksykologia. Wśród czasopism medycznych w ofercie są takie tytuły jak: miesięcznik– *Medycyna Intensywna i Ratunkowa*, *Ratownictwo Medyczne,* dwumiesięcz-

[12] Zawód pielęgniarki, op. cit. s. 346

nik - *Na Ratunek*. W zbiorach słupskiej Biblioteki znajduje się ok. 6 tys. woluminów książek i 23 tytuły czasopism medycznych prenumerowanych na bieżąco.

Całość księgozbioru została podzielona na 57 działów, co odzwierciedla przedmiotowy katalog książek, uporządkowany wg haseł Słownika Haseł z Dziedziny Medycyny i Nauk Pokrewnych opracowany przez GBL. Działy posiadają napisy informacyjne na regałach i usystematyzowane są w porządku alfabetycznym, poczynając od anestezjologii, a kończąc na zdrowiu publicznym. Do najlepiej zaopatrzonych działów słupskiej Biblioteki należy anestezjologia-intensywna terapia, geriatria, medycyna wewnętrzna, neurologia, onkologia, pielęgniarstwo, psychologia, rehabilitacja i zdrowie publiczne.

Księgozbiór podręczny jest udostępniany w czytelni. Został wyodrębniony z całości zbiorów i ustawiony działowo w porządku alfabetycznym. Wraz z wydawnictwami ciągłymi wchodzi w skład warsztatu informacyjnego Biblioteki. Do księgozbioru podręcznego kwalifikują się przede wszystkim najnowsze podręczniki z różnych dziedzin medycyny, monografie specjalistyczne, wydawnictwa o charakterze informacyjnym – słowniki, encyklopedie, leksykony z zakresu nauk medycznych i nauk pokrewnych, tezaurusy medyczne, wydawnictwa albumowe, materiały zjazdowe i dysertacje. Wydawnictwa ciągłe w księgozbiorze podręcznym to 91 tytułów czasopism polskich i 5 tytułów czasopism zagranicznych. Rocznie udostępnia się w Oddziale słupskim ponad 10.830 książek i ok. 2.120 czasopism.

Zasoby słupskiej Biblioteki odzwierciedla tradycyjny, alfabetyczny katalog kartkowy książek, gdzie karty katalogowe ułożone są w porządku alfabetycznym według nazwiska autora lub tytułu książki oraz katalog rzeczowy, gdzie karty katalogowe są zgrupowane w działach tematycznych, w obrębie których ułożone są w kolejności alfabetycznej. Od roku 2007 nasza Biblioteka opracowuje katalog książek w programie EXLIBRIS. Jest to jeden z programów stworzony z myślą o bibliotekach firmowych, którego zadaniem jest usprawnianie i ułatwianie pracy w bibliotece. Program ten umożliwia prowadzenie ewidencji zbiorów, przechowywanie informacji o pozycjach zgromadzonych w bibliotece oraz prowadzenie ewidencji wypożyczeń. Poza tym Biblioteka posiada odrębny alfabetyczny katalog czasopism**,** gdzie skatalogowano 91 tytułów czasopism polskich i 5 tytułów czasopism zagranicznych.

Działalność i usługi

Podstawowa działalność Biblioteki w Słupsku to gromadzenie i udostępnianie zbiorów na miejscu oraz na zewnątrz. Słupski Oddział Biblioteki Lekarskiej realizuje założenia biblioteczne związane z gromadzeniem i udostępnianiem użytkownikom materiałów bibliotecznych z literatury medycznej oraz nauk pokrewnych. Udostępniane są dokumenty oryginalne oraz dokumenty wtórne.

Warunki udostępniania zbiorów określa regulamin dla czytelników GBL, zatwierdzony zarządzeniem wewnętrznym dyrektora GBL z dnia 15 listopada 2005 roku.

Dostęp do wszystkich usług biblioteczno – informacyjnych gwarantuje status stałego czytelnika , legitymującego się kartą biblioteczną. Wypożyczenia zbiorów na zewnątrz dotyczą czytelników posiadających kartę biblioteczną, natomiast udostępnianie prezencyjne zbiorów jest dostępne dla wszystkich użytkowników Biblioteki po dokonanej wcześniej rejestracji u bibliotekarza. Nie wypożycza się poza Bibliotekę: bieżących numerów gazet i czasopism, druków wydanych przed rokiem 1945, wydawnictw z księgozbioru podręcznego czytelni, księgozbioru służbowego oraz dysertacji. Rocznie słupski Oddział GBL odwiedza około 4.840 użytkowników.

Prezencyjne udostępnianie zbiorów odbywa się w czytelni, która dysponuje 8 miejscami dla użytkowników. Jest tu dostępny księgozbiór podręczny oraz prenumerata czasopism bieżących. Z usług czytelni może korzystać każda osoba zgłaszająca się do Biblioteki, zwłaszcza, że na miejscu można zamówić wykonanie kserokopii fragmentów wszystkich dostępnych w Bibliotece publikacji. Użytkownik ma wolny dostęp do zbiorów bibliotecznych.

Wypożyczenia międzybiblioteczne dotyczą głównie zbiorów pochodzących z Biblioteki Głównej w Warszawie lub innych Oddziałów terenowych GBL. Wypożyczenia międzybiblioteczne są bezpłatne dla użytkowników biblioteki, a z zamówionych pozycji można korzystać na miejscu w czytelni. Usługi reprograficzne umożliwiają udostępnianie czytelnikom dokumentów wtórnych ze zbiorów GBL i z własnego księgozbioru dostępnego w Bibliotece. Wykonywane są kserokopie oraz wydruki elektroniczne. Biblioteka pełni też funkcje informacyjno-bibliograficzne w oparciu o własny aparat informacyjny, a także pośrednicząc w udostępnianiu zbiorów innych bibliotek medycznych i zasobów bibliotecznych Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie.

Bibliotekarz dysponuje narzędziami warsztatu informacyjnego w postaci pakietu usług, które w umiejętny sposób udostępnia użytkownikom Biblioteki. Oddział realizuje funkcje biblioteczno-informacyjne poprzez prawidłowo skonstruowany księgozbiór, atrakcyjną ofertę usług, szeroką przestrzeń dla profesjonalnej, fachowej informacji naukowej oraz poprzez korzystanie z nowych technik komunikacyjnych. Udostępniane są wszystkie zgromadzone w Bibliotece zbiory, zasoby elektroniczne oraz dokumenty oryginalne sprowadzane w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Oddział terenowy w swoim lokalnym środowisku użytkowników przyjmuje rolę przewodnika po źródłach wiedzy, udostępniając je w sposób zorganizowany i uporządkowany, proponując treści recenzowane, przygotowane przez profesjonalistów i przeznaczone dla fachowców. Biblioteka jako ośrodek informacji gwarantuje dostęp do usystematyzowanej przestrzeni cyfrowej, co stanowi bardzo ważny element w czasach pewnego chaosu informacyjnego (bazy faktograficzne i bibliograficzne, strony www. bibliotek, elektroniczne wersje czasopism naukowych, serwisy bibliotek, katalogi zbiorów, portale biblioteczne). Biblioteka jest źródłem zasobów wiedzy i informacji naukowej, dysponuje narzędziami edukacyjnymi w postaci pakietu swoich usług. Wspiera proces

kształcenia się w środowisku medycznym, korzystając z technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Usługi informacyjne są realizowane w Oddziale GBL w oparciu o aparat informacyjny, na który obok tradycyjnych katalogów i kartotek składają się własne bazy danych GBL - Polski Tezaurus Medyczny, Polska Bibliografia Lekarska (PBL), Centralny Katalog Czasopism zagranicznych (CKCZ), Biogram oraz bazy gwarantujące dostęp do zagranicznych czasopism medycznych w wersji pełnotekstowej (np. ABE, Springer, ProQuest, Blackwell Synergy, OVID, Lippincott)[13]. Wspomniane bazy są udostępniane użytkownikom w czytelni Oddziału GBL, przy użyciu hasła i nazwy użytkownika-ID. Z tego źródła informacji korzystają najczęściej lekarze różnych specjalności, którzy znajdują aktualne treści interesujących ich zagadnień.

Słupski Oddział GBL dysponując w sposób uporządkowany cyfrową przestrzenią informacyjną proponuje swoim użytkownikom bazy bibliograficzne i faktograficzne, elektroniczne wersje czasopism, bazy danych posadowione na płatnych serwerach, komputerowe katalogi zbiorów własnych, portale biblioteczne. Witryna internetowa GBL łączy w jednym miejscu wiadomości o instytucji oraz stwarza łatwy dostęp do jej najbardziej aktualnych danych. Stanowi kompleksową informację i jednocześnie instrument promocji placówki jaką jest GBL.

Inną formą działalności informacyjnej są zestawienia tematyczne, które są przygotowywane w oparciu o komputerową bazę danych - Polska Bibliografia Lekarska (PBL), rejestrującą polską literaturę naukową, kliniczną i fachową z dziedzin medycznych i nauk pokrewnych. Baza ta zaspakaja zapotrzebowanie środowiska medycznego na najnowsze publikacje z czasopism, doniesienia z konferencji naukowych i zjazdów. Wyszukiwania z bazy można prowadzić według hasła deskryptorowego, słów z tytułu i abstraktu lub według tytułu czasopisma. Te metody wyszukiwawcze zapewniają kompletność i trafność uzyskiwanych materiałów. Zaletą tej bazy jest także szybkość aktualizowanych danych, oszczędność czasu przy wyszukiwaniu materiałów źródłowych oraz oszczędność środków finansowych jakie trzeba by poświęcić np. na prenumeraty. Zestawienia tematyczne doceniane są szczególnie przez studentów przygotowujących się do pisania prac licencjackich i magisterskich oraz przez osoby przygotowujące referaty i prezentacje.

Działalność naukowa Oddziału słupskiego może być w pełni realizowana dzięki automatyzacji i komputeryzacji. Pozwala to na poszerzenie przestrzeni bibliotecznej przez włączenie potencjału informacyjnego GBL dla potrzeb naukowej informacji medycznej. Oddział wyposażony w rozbudowany aparat informacyjny może przedstawiać coraz bardziej atrakcyjne formy udostępniania swoich zbiorów i zasobów. Rosnące zapotrzebowanie na informację naukową, specjalistyczne źródła wiedzy, wkroczenie Internetu i technologii cyfrowych zmieniło zasady tworzenia dystrybucji i dostępu do

[13] Zofia Powideł: Działalność informacyjna GBL. *Biul. GBL* 1995 R. 41 nr 351 s. 52; Edward Pigoń: Oddziały terenowe Głównej Biblioteki Lekarskiej. *Biul. GBL* 1995 R. 41 nr 351

informacji zwłaszcza naukowej. Biblioteka posiadając przyjazne oprogramowanie i interfejs, zapewnia dobrą komunikację sprzyjającą rozpowszechnianiu informacji o swoich zasobach i źródłach.

Osoby korzystające z usług naszej Biblioteki to bardzo zróżnicowana grupa odbiorców przekazu informacyjnego, o różnych potrzebach informacyjnych i różnych umiejętnościach posługiwania się technikami komputerowymi. Bibliotekarz dysponuje narzędziami warsztatu informacyjnego w postaci pakietu usług, które w umiejętny sposób udostępnia użytkownikom i staje się dla nich często przewodnikiem po rozproszonych źródłach wiedzy. Jego zadaniem staje się zarządzanie wiedzą i sterowanie przepływem informacji naukowej. Wspomniana wcześniej rola edukacyjna słupskiego Oddziału przejawia się w procesie szeroko rozumianej edukacji na potrzeby społeczeństwa uczącego się. Wpływa na kształtowanie postawy ukierunkowanej na rozwój indywidualny, rozwijanie umiejętności samokształcenia, aktywne uczestnictwo w życiu zawodowym i społecznym. Oddział GBL w Słupsku szczególnie aktywnie uczestniczy w procesie kształcenia ustawicznego, które dotyczy niemal wszystkich grup zawodowych środowiska medycznego. Użytkownicy bibliotek medycznych doskonale wpisują się w model polityki edukacyjnej UE, którego głównym założeniem jest społeczeństwo uczące się, a u podstaw tej koncepcji jest człowiek wykształcony.

Budynek przy ul. Jana Pawła II 1, w którym mieści się Oddział GBL w Słupsku

Biblioteka Oddziału GBL w Słupsku

Akademia Pomorska w Słupsku, Katedra Nauk o Zdrowiu, ul. Bohaterów Westerplatte 64

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku, ul. Hubalczyków 1